



T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO :2015/4906
KARAR TARİHİ :03/04/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ

:

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ

:-

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

: 1- Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü
2- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) (Resen)

ŞİKAYETİN KONUSU

: Şikayet başvurusu, aynı anda iki lisans programına kayıt hakkı tanınması talebiyle Kurumumuza başvurmuştur.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 07/10/2015

I. USUL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuza elektronik başvuru ile gönderilen 07/10/2015 tarih ve 10734 sayılı ile kayıt altına alınan, gerçek kişiler için şikayet başvuru formu vasıtasıyla yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 2015/4906 şikayet numaralı Ret Önerisiyle Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Şikâyet başvurusunun yapılan ön incelemesi neticesinde; şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yolunun tüketildiği, şikâyetin süresinde yapılmış olduğu ve diğer ön inceleme konularında da bir eksikliğin bulunmadığı, bu nedenle şikâyetin incelenmesine ve araştırılmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir. Bir üst paragrafta anılan Yönetmeliğin 20 nci maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca konuyla ilgisi nedeniyle Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) re'sen kararda gösterilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikayet başvurusu, başvuru dilekçesi ve eklerinde özetle; .. yılında Üniversitesi (...) yerleştiğini ve burada eğitimine devam ederken 2015 Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ile yerleştiği ... Üniversitesi (...) Bölümüne kayıt yaptırmak istediğini; ancak, hem BİMER'e hem de ... Üniversitesine yaptığı başvurularına Yükseköğretim Genel Kurulunun 22/09/2011 tarihinde almış

olduğu aynı anda iki ön lisans veya iki lisans programında eğitime devam edilemeyeceği kararı gereğince kayıt yaptıramayacağı yanıtının verildiğini, kendisinin amacının esasen aynı anda iki lisans programına birden devam etmek olmadığını, 2015 DGS sonuçlarına göre Üniversitesi'ne kayıt yaptırdıktan sonra okulu dondurarak, Bölümünden mezun olduktan sonra Üniversitesi'ndeki eğitimine devam etmek istediğini belirtmiştir. DGS sonuçlarının başka yıllarda kullanılmasının mümkün olmaması sebebiyle, eğer kendisine bu imkân tanınmaz ise kazanılmış hakkını kaybedeceğini iddia ederek ... Üniversitesi'ne kayıt hakkı tanınmasını Kurumumuzdan talep etmektedir.

B. İdarenin Şikâyeteye İlişkin Açıklamaları

4. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın/2015 tarih sayılı cevabi yazısında özetle; aynı konuda Kurumumuza/2015 tarih ve ... sayılı yazıyla cevap verilerek 22/09/2011 tarihli Genel Kurul kararının gönderildiği, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 7/h maddesinde yer alan "Üniversitelerin her eğitim-öğretim programına kabul edeceği öğrenci sayısı önerilerini inceleyerek kapasitelerini tespit etmek; insangücü planlaması, kurumların kapasiteleri ve öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretimdeki yönlendirme esaslarını da dikkate alarak öğrencilerin seçilmesi ve kabul edilmesi ile ilgili esasları tespit etmek" hükmün ile anılan Kanun'un 45/a maddesinde "Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemleri imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yapılır." hükmü ve her yıl yükseköğretim almak üzere Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemine başvuran 1980.000 civarında aday olduğu bu adaylardan, 1780 binin 140 ve üzerinde puan alarak önlisans programlarını tercih etme hakkının, yaklaşık 1347 bin adayın da lisans yerleştirme sınavlarına girme hakkının olduğu, bu adayların 960 bininin lisans sınavlarına girme hakkı olduğu, bu adayların örgün öğretim almak istediği ve örgün öğretimde devlet yükseköğretim kurumlarında lisans için 350 bin, önlisans için 300 bin civarında kontenjan ayrılabilirdiği dikkate alınarak, örgün öğretimde okuyan bir öğrencinin aynı seviyede örgün öğretim okumak isteyen başka bir öğrencinin okumasını engellememesi için söz konusu kararın alındığı, Yükseköğretim Kurulunun görevleri, yetkileri vb. mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere anılan karar için Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından görüş alınmasına gerek bulunmadığından görüş alınmadığı, bu nedenlerle ilgilinin aynı anda iki örgün öğretim programına kaydının yapılamayacağı hususu açıklanmıştır.

4.1. İdarenin cevabında bahsettiği .../2015 tarih .. sayılı yazıda ise; yükseköğretim kurumlarında aynı anda aynı düzeyde veya farklı düzeyde eğitim yapılması hususunun, 22 Eylül 2011 ve 27 Eylül 2012 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantılarında görüşüldüğü ve "Yükseköğretim kurumlarında aynı anda örgün eğitimde lisans ve önlisans eğitimi alınamayacağı sadece açıköğretim programlarının kontenjan sınırlaması olmayan programlarında eğitime devam edebileceğine ilişkin 13/07/2001 tarihli Yürütme Kurulu kararının iptal edilerek, yükseköğretim kurumlarında örgün, uzaktan eğitim ve açıköğretim programlarında aynı anda lisans ve önlisans eğitime devam edilebileceğine, ancak aynı anda örgün iki önlisans veya iki lisans programında eğitime devam edilemeyeceğine" karar verildiği, söz konusu karar dikkate alınarak, Gazi Üniversitesi Rektörlüğü'nün, söz konusu kararın biri Polis Akademisi olduğu takdirde aynı anda iki lisans programında eğitime devam edip edilemeyeceğine ilişkin yazısı ile isimli kişinin söz konusu kararın biri yurtdışında olduğu takdirde aynı anda iki lisans programında eğitime devam edilip edilemeyeceğine ilişkin dilekçesinin 19.12.2013 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında incelendiği ve ÖSYS Kılavuzlarında yer alan yükseköğretim programlarında aynı anda aynı düzeyde iki yükseköğretim programına kayıt yaptıramayacağına karar verildiği açıklanmıştır.

4.2. Söz konusu karar uyarınca aynı anda farklı seviyede (önlisans ve lisans) iki örgün öğretim programına devam edilebileceği, aynı seviyede iki örgün öğretim programına devanı edilemeyeceği, örgün öğretimle beraber aynı veya farklı seviyede açıköğretim ve uzaktan öğretim programlarına kayıt yaptırılarak eğitim alınabileceği hususları belirtilmiştir.

C. Olaylar

5. Şikayet başvurusu, ... yılında kazandığı (...) eğitimine devam ederken; 2015 DGS ile GÜ Bölümüne kayıt yaptırmaya hak kazanmış, aynı anda iki lisans programına kayıt yaptırmaya talebini .../2015 tarihinde BİMER'e, .../2015 tarihli dilekçesi ile de Gümüşhane Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına ve Bilgi Edinme Birimine iletmiştir. Gümüşhane Üniversitesi tarafından şikayetçinin talebi "YÖK Genel Kurulunun 22/09/2011 tarihinde almış olduğu "aynı anda iki ön lisans veya iki lisans programında eğitime devam edilemeyeceği" kararı gereğince reddedilmiştir. BİMER'in talebi ilettiği YÖK tarafından da, konunun 22 Eylül 2011 ve 27 Eylül 2012 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantılarında görüşüldüğü, yükseköğretim kurumlarında örgün, uzaktan eğitim ve açıköğretim programlarında aynı anda lisans ve önlisans eğitime devam edilebileceğine, ancak aynı anda örgün iki önlisans veya iki lisans programında eğitime devam edilemeyeceğine karar verildiği, söz konusu karar dikkate alınarak, Yükseköğretim Kurulu'nun 19.12.2013 tarihli Genel Kurul Toplantısında, ÖSYS Kılavuzlarında yer alan yükseköğretim programlarında aynı anda aynı düzeyde iki yükseköğretim programına kayıt yaptırılmayacağına karar verildiği gerekçesiyle talebi reddedilmiştir. Şikayetçi de, aynı anda iki örgün eğitime kayıt olma talebiyle 07/10/2015 tarihinde Kurumumuza başvurmuştur.

D. Kamu Denetçisi Serpil Çakın'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

6. Şikayet konusu işleme ilişkin bilgi ve belgeler Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'ndan istenilmiş, ilgili idarece konuya ilişkin belgelerin örnekleri gönderilerek 4 numaralı paragraf ve alt bentlerinde değinilen açıklamalar yapılmıştır.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

7. **Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının** "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı **42 nci maddesinde** "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamının kanunla tespit edilir ve düzenlenir" ve **65 inci maddesinde** "Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir." hükümleri yer almaktadır.

8. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine (AİHS) Ek 1 No'lu Protokolün 2 nci maddesinde** "Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz." hükmü yer almaktadır.

9. **2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun** "Yükseköğretim Kurulunun görevleri" başlıklı **7 nci maddesinin (h) bendi**; "Üniversitelerin her eğitim - öğretim programına kabul edeceği öğrenci sayısı önerilerini inceleyerek kapasitelerini tespit etmek; insan gücü planlaması, kurumların kapasiteleri ve öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretimdeki yönlendirme esaslarını da dikkate alarak öğrencilerin seçilmesi ve kabul edilmesi ile ilgili esasları tespit etmek" **(ı) bendi ise** "Yükseköğretim kurumlarında ve bu kurumlara girişte imkân ve fırsat eşitliği sağlayacak önlemleri almak" hükümlerini amirdir.

9.1. Aynı Kanunun “Yükseköğretime giriş ve yerleştirme” başlıklı **45/a maddesi**; “Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemleri imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yapılır.” şeklinde düzenlenmiştir.

10. **22/09/2011 tarihli YÖK Genel Kurul Toplantısında alınan ve 28/09/2011 tarih ve 6444 sayılı yazı ile üniversite rektörlüklerine gönderilen Genel Kurul Kararı**; “ a)Yükseköğretim kurumlarımız bünyesinde yürütülen **lisansüstü eğitim ve öğretimin yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlik, tıpta uzmanlık** gibi her derecesinde ve tezli, tezsiz, ikinci öğretim gibi herhangi bir şekilde bir programa kayıtlı olanların aynı anda başka bir lisansüstü programa kayıt yaptırması ve eğitim-öğretim görmesinin uygun olmayacağına ilişkin 15/07/2005 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul kararının iptal edildiği, b)Yükseköğretim kurumlarında aynı anda örgün eğitimde lisans ve önlisans eğitimi alınamayacağı sadece açıköğretim programlarının kontenjan sınırlaması olmayan programlarında eğitime devam edebileceğine ilişkin 13/07/2001 tarihli Yürütme Kurulu kararı iptal edilerek, **yükseköğretim kurumlarında örgün, uzaktan eğitim ve açıköğretim programlarında aynı anda lisans ve önlisans eğitimine devam edilebileceğine, ancak aynı anda iki önlisans veya iki lisans programında (örgün, uzaktan eğitim ve açıköğretim programlarının kontenjan sınırlaması olan) eğitim devam edilemeyeceğine, kontenjan sınırlaması olmayan önlisans veya lisans programlarına devam edilebileceğine karar verildiği**” şeklindedir.

11. ÖSYS Kılavuzunun “Türkiye’deki Yükseköğretim Programlarına Kayıt Yaptıramayacak ve Eğitime Devam Edemeyecek Olanlar” başlıklı 13 üncü maddesi, “ÖSYS Kılavuzlarında yer alan yükseköğretim programlarında aynı anda örgün iki ön lisans veya iki lisans programına kayıt yaptırılmayacağına ve eğitime devam edilemeyeceğine ilişkin 19/12/2013 tarihli YÖK Genel Kurul kararı uyarınca, durumları bu açıklamaya uyan adaylar halen kayıtlı oldukları yükseköğretim kurumundan ilişkilerini kesmedikleri takdirde yeni yerleştirildikleri yükseköğretim programına kayıt yaptıramazlar. Söz konusu kararlar öğrencilerin ÖSYS tercih ve yerleştirmelerinde herhangi bir programa yerleştirilmesine engel değildir.” şeklindedir.

12. 2015 yılı DGS Sınav kılavuzunun “8. Yerleştirme Sonuçlarının Bildirilmesi ve Kayıt İşlemleri” başlıklı bölümünde; “2015-DGS sonuçlarına göre bir yükseköğretim lisans programına yerleştirilen adayların kayıt hakları yalnız 2015-2016 öğretim yılı için geçerlidir. Bir yükseköğretim programına yerleşenler kayıt işlemleri için ilgili üniversiteye başvuracaklardır. **Bir öğrencinin, aynı öğretim yılında, birden fazla yükseköğretim kurumunda (açık öğretim programları hariç) kayıtlı öğrenci olarak öğrenimini sürdürmesi mümkün değildir.**” açıklamaları yer almaktadır.

B. Şikâyet Konusuna İlişkin Uygulamalar

13. Danıştay 8 inci Dairesi’nin 25/11/2005 tarih, 2005/2428 Esas, 2005/4822 Karar sayılı kararı; “...Davacının yüksek lisans programından ilişkisinin kesilmesine ilişkin dava konusu işlemin dayanağı olan ve Üniversite Rektörlüklerine dağıtılan **Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 26.09.2003 günlü toplantısında, Enstitüler bünyesinde yürütülen tezli, tezsiz, ikinci öğretim yüksek lisans programlarıyla ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programlarına kayıt yaptırmaya hak kazanan öğrencilerin, aynı anda bir başka yüksek lisans programına kayıt yaptıramayacakları, aynı anda, iki yüksek lisans programında öğrenim görülmesinin uygun olmayacağına karar verildiği, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 6.10.2003 günlü yazılılarıyla üniversitelerde aynı anda iki ayrı yerde lisansüstü eğitim yaptırılmaması Rektörlüklerden istenmiş, bu yazı üzerine de davacıya yazılan yazıyla kendisinin Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünde de yüksek lisans**

yaptığının öğrenildiği, aynı anda iki yerde birden yüksek lisans yapamayacağı, 15 gün içinde hangi programa devam edeceğini Enstitüye bildirmezse kaydının silineceğinin davacıya bildirildiği, cevap vermemesi üzerine de Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Programındaki kaydı davaya konu işleme silinmiştir.**Davacının aynı anda iki ayrı yüksek lisans yapmasına engel olunmasına yönelik Yükseköğretim Yürütme Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır... Öte yandan, 2547 sayılı Yasanın 7 nci maddesi ile, Yükseköğretim Kurumlarının 2547 sayılı Yasayla belirlenen amaç, hedef ve ilkeler doğrultusunda kurulması, geliştirilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve yükseköğretim alanlarının ihtiyaç duyduğu öğretim elemanlarının, bilim uzmanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmesi için kısa ve uzun vadeli planlar hazırlamak, Üniversitelere tahsis edilen kaynakların, bu plan ve programlar çerçevesinde etkili bir biçimde kullanılmasını gözetim ve denetim altında bulundurmak, yükseköğretim kurumları arasında bu Yasada belirlenen amaç, ilke ve hedefler doğrultusunda birleştirici, bütünleştirici, sürekli, ahenkli ve geliştirici işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli kılınan Yükseköğretim Kurulunun bu görevleri de dikkate alındığında, dava konusu işlemi iptal eden temyize konu Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir...** şeklindedir.

C. Kamu Denetçisi Serpil Çakın'ın Kamu Başdenetçisi'ne Önerisi

14. Kamu Denetçisi tarafından idarenin kanunda yer alan yetkilerini kullanarak, aldığı Kurul kararı ile bu alanı düzenleme yoluna gittiği, söz konusu kararla kişilerin eğitim alma ya da herhangi bir eğitim kurumuna erişim hakkının engellenmediği, şikâyetçinin halen eğitimine devam ettiği Üniversiteden kaydını sildirmek suretiyle öğrenim görmeye hak kazandığı Gümüşhane Üniversitesine kaydını yaptırabilme yolunun açık tutulduğu gerekçesiyle talebinin **Reddi yönündeki Öneri** Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

D. Hukuka Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

15. Şikâyet başvurusu, yukarıda 3 numaralı paragrafta açıklandığı üzere, lisans öğrenimini sürdürürken, 2015 yılı DGS sonucunda yerleştirildiği Bölümüne de kayıt olabilmesi imkânının tarafına verilmesi talebiyle Kurumumuza başvurmuştur.

16. 7 ve 8 numaralı paragraflarda değinilen Anayasa ve AIHS hükümleriyle eğitim hakkı yasal güvence altına alınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 23/07/1968 tarihli Belçika Eğitim Dili davasında; eğitim hakkının kullanımında Devletlerin, toplumun kaynakları ile bireyin ihtiyaçları açısından zamana ve yere göre değişebilecek düzenlemeler yapabileceğini ancak bu düzenlemelerin söz konusu hakkın özünü zedelememesi ve sözleşmede yer alan diğer haklara aykırı olmaması gerektiğini açıklamıştır. Başka bir deyişle, Devletler, eğitim faaliyetlerini yürütürken yapacakları düzenleme ve uygulamalarda belli bir takdir alanına sahip olmakla birlikte, toplumun genel yararı ile temel insan hakları arasında adil bir denge kurmalıdırlar. (*Osman Doğru, Atilla Nalbant "İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar", T.C. Yargıtay Başkanlığı, 2013 s. 764*) Nitekim Anayasamızın 42 nci maddesinde yer alan "öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir" ifadesi ile de eğitimin karmaşık ve masraflı yapısı gözetilerek devlete bir takdir alanı yaratılmış olup, 9 numaralı paragraf ve alt bendinde açıklanan hükümler ile de bu takdir yetkisi YÖK'e tanınmıştır.

17. 4 numaralı paragraf ve alt bentlerinde değinilen idarenin açıklamalarından, Devletin mevcut yükseköğretim kurumlarının, toplumun genelinde var olan talebi karşılayamayacak düzeyde olduğu açıktır. Bu nedenle; tüm önemine rağmen eğitim hakkı mutlak ve sınırsız bir hak olmayıp niteliği

gereği bir takım kısıtlama ve düzenlemelere tabi tutulabilir. Bu doğrultuda, YÖK şikayete konu olan ve 10 numaralı paragrafta değinilen 22/09/2011 tarihli Genel Kurul Kararını alarak düzenleyici bir işlem yapma yoluna gitmiştir. Genel Kurul Kararı ile YÖK; yükseköğretim kurumlarında örgün, uzaktan eğitim ve açıköğretim programlarında aynı anda lisans ve önlisans eğitimine devam edilebileceğine, ancak aynı anda iki önlisans veya iki lisans programında (örgün, uzaktan eğitim ve açıköğretim programlarının kontenjan sınırlaması olan) eğitim devam edilemeyeceğine, kontenjan sınırlaması olmayan önlisans veya lisans programlarına devam edilebileceğine karar vermiştir. Söz konusu uygulama ile kişilerin ikinci bir lisans eğitimi almalarının idarece engellenmediği ancak yükseköğretim kurumlarında kontenjan sınırlaması söz konusu olduğunda aynı anda aynı düzeyde iki eğitim programına devam edilemeyeceği hususu düzenlenmiştir.

18. Somut olayımızda, şikayet başvurusunun, Üniversitesi kaydını sildirmek suretiyle Gümüşhane Üniversitesi programına kayıt yaptırması hakkı varken; şikayetçi bu hakkı kullanmak istemeyerek bir kişilik kontenjanı halihazırda eğitime devam etmemesine rağmen kendi için ayırmak istemektedir. Ancak böylesi bir durum idare tarafından önceden öngörüldüğü için YÖK, 9 numaralı paragrafta açıklanan kanun hükmü ile kendisine tanınan takdir yetkisini aldığı Genel Kurul Kararı ile kullanarak yükseköğretim kurumlarında mevcut olan kontenjanların dağılımını mümkün olan en adil şekilde sağlama yoluna gitmiştir. Aksi bir uygulama ile; idarece kişilerin aynı anda kontenjan sınırlaması olan iki ya da daha fazla lisans/önlisans programına kayıt olmalarının önü açılsaydı, böyle bir durumda sınırlı sayıdaki kontenjanın aynı kişiler tarafından doldurulması ve bir kesimin iki ya da daha fazla lisans programından mezun olurken, diğerlerinin herhangi bir lisans programına yerleşememesine neden olacaktı ki böylesi bir uygulama eğitime erişimde fırsat eşitliği ilkesine ters düşecekti.

19. Ayrıca gerek 11 numaralı paragrafta değinilen ÖSYM Kılavuzunda, gerekse 12 numaralı paragrafta bahsedilen şikâyetçinin girdiği Dikey Geçiş Sınavına ilişkin Kılavuzda **“bir öğrencinin, aynı öğretim yılında, birden fazla yükseköğretim kurumunda (açık öğretim programları hariç) kayıtlı öğrenci olarak öğrenimini sürdürmesi mümkün değildir”** açıklaması bulunmasına ve şikâyetçinin bu durumu bilerek sınava girmesine rağmen sınavı kazandıktan sonra böyle bir talepte bulunması Medeni Kanun’un 2’nci ve 3’üncü maddesinde bahsedilen dürüstlük ve iyiniyet kurallarına da uygun düşmemektedir.

20. Yukarıdan beri anlatılan hususlar, bilgi, belge, yasal mevzuat, yargı içtihatları ve tüm dosya kapsamı hep birlikte değerlendirildiğinde; **şikâyet başvurusunun girdiği 2015 yılı DGS sınavına ilişkin kılavuzda aynı anda aynı nitelikte bir programa kayıt yaptırılmayacağı hususunun açıklandığı, şikâyetçinin bu durumu bilerek sınava girdiği ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na göre eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, üniversitelere tahsis edilen kaynakların plan ve programlar çerçevesinde etkili bir biçimde kullanılması, yükseköğretim kurumları arasında birleştirici, bütünleştirici, sürekli, ahenkli ve geliştirici işbirliği ve koordinasyonu sağlanmasıyla görevli kılınan YÖK’ün mevcut veriler ve istatistiki bilgiler vasıtasıyla eğitimden herkesin eşit ve adil yararlanması için bir politikayı planladığı, belirlenen bu politika sonucu alınan Genel Kurul Kararının takdir hakkına uygun kullanıldığı, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olduğu, YÖK’ün Genel Kurul Kararı doğrultusunda şikâyetçinin talebinin Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü tarafından reddedilmesi ve YÖK tarafından şikâyetçinin talebinin reddedilmesi işlemlerinde herhangi bir hukuka aykırılık tespit edilemediği anlaşıldığından şikâyetin reddine karar vermek gerekmiştir.**

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

21. 2709 sayılı T.C. Anayasasının "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikayete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan haklara da aykırı bir durum tespit edilemediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

F. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

22. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

23. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde " Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesinin 41 inci maddesi ve Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen Avrupa Doğru İdari Davranış yasası gibi uluslararası mevzuatlarda da iyi yönetim ilkelerinin ne olduğuna ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

24. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgeleri Yükseköğretim Kurumu'nun yasal süresi içerisinde gerekçeli olarak Kurumumuza gönderdiği ancak Yükseköğretim Kurulu'nun 19/12/2013 tarihli Genel Kurul Toplantısında aldığı kararın idareden birçok kez talep edilmesine rağmen idarece bu talebin karşılanmadığı ayrıca Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğünün ve YÖK'ün şikâyetçinin başvurularına verdikleri cevaplarda hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğinin şikâyetçiye gösterilmediği anlaşıldığından **YÖK'ün makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi ilkelerine uygun hareket ettiği, ancak şeffaflık, hesap verilebilirlik, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkelerine uymadığı, Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü'nün ise; kanunlara uygunluk, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi ilkelerine uygun hareket ettiği, ancak karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uymadığı anlaşılmış olup idarelerin bundan sonra bu ilkelere de uyması beklenmektedir.**

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

25. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

26. 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 ıncı maddesinin 2 nci fıkrasında, "*Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.*" hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin eylem ve işlemlerine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Trabzon İdare Mahkemesi'ne yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre şikayetin **REDDİNE**,

Kararın şikayetçiye, Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı'na ve Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü'ne tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi